

KF Legal

© Creative Commons

Novinky energetické legislativy

listopad 2023

Oblasti energetiky a podpory obnovitelných zdrojů energie se v KF Legal věnujeme dlouhodobě a s vysokou mírou odbornosti. Uvědomujeme si, že legislativní změny mohou mít pro Vás zásadní význam, a proto Vám přinášíme přehled těch nejzásadnějších změn z posledního měsíce.

Novinky energetické legislativy za listopad 2023 se týkají zejména:

- ❖ novely liniového zákona zjednodušující energetické stavby;
- ❖ sdílení elektřiny;
- ❖ investic do elektroenergetických soustav; a
- ❖ výstavby hlubinného úložiště radioaktivního odpadu.

Judikatura zmiňovaná v tomto přehledu řeší právní otázky spojené s:

- ❖ výší zeleného bonusu pro solární elektrárny.

Komentované předpisy

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (liniový zákon), ve znění pozdějších předpisů [„Novela liniového zákona“]

Návrh zákona o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm radioaktivního odpadu

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon) [„Lex OZE II“]

Novela liniového zákona

Dne 29. listopadu 2023 Senát schválil novelu liniového zákona. Jejím primárním cílem je zrychlení povolovacích procesů u staveb zajišťujících energetickou bezpečnost. Toho má být dosaženo omezením práv účastníků (ve správním řízení nebude přípustné odvolání a lhůta pro podání správní žaloby se v těchto případech se zkrátí na jeden měsíc).

Novelou liniového zákona se novelizuje také zákon o opatřeních k přechodu České republiky k nízkouhlíkové energetice, který bude nově upravovat tzv. smlouvy o vyrovnávacím režimu (contract for difference).

Smyslem těchto smluv je podpořit výstavbu nízkouhlíkových výroben elektřiny garancí určité míry výnosu jejich investice. Stát tedy bude investorovi garantovat, že v případě nízkých tržeb z prodeje elektřiny investorovi poskytne vyrovnávací platbu. Investor bude na druhé straně povinen státu odvést tržby z prodeje elektřiny nad určitou hranici. Smlouvy mají být dlouhodobé: zákonné minimum má být 30 let.

Zákonná úprava řízení o výstavbě hlubinného úložiště radioaktivního odpadu

Poslanecká sněmovna dne 15. listopadu 2023 ve třetím čtení schválila návrh zákona o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm radioaktivního odpadu. Nyní návrh projednává Senát. Návrh zákona čelí kritice zejména ze strany obcí, které se nacházejí ve čtyřech lokalitách, mezi nimiž se rozhoduje o umístění hlubinného úložiště, a to zejména z důvodu, že zákon nedává možnost dotčeným obcím výstavbu úložiště blokovat.

Oproti původnímu návrhu by o umístění úložiště neměl rozhodovat Parlament; mělo by se jednat pouze o vládní rozhodnutí. Zákon předpokládá, že dotčené obce budou mít 140 dnů na vyjádření k návrhu na umístění hlubinného úložiště. Ministerstvo průmyslu a obchodu bude mít povinnost návrh projednat s dotčenými obcemi a jejich občany.

Lex OZE II

Poslanecká sněmovna v listopadu 2023 projednala a 1. prosince 2023 schválila dlouho očekávanou novelu energetického zákona tzv. Lex OZE II. Primárním cílem novely je umožnit tzv. sdílení elektřiny, dotýká se ale celé řady dalších otázek (srov. předchozí monitoringy). Lex OZE II bude nyní posuzovat Senát; účinnost zákona se však nadále očekává od 1. ledna 2024.

Výzva k předkládání žádostí o poskytnutí podpory na zakládání energetických společenství

Dne 10. listopadu 2023 Ministerstvo životního prostředí zveřejnilo výzvu č. 7/2023 k předkládání žádostí o poskytnutí podpory na zakládání energetických společenství, jejíž financování zajišťuje Národní program životního prostředí.

Mezi oprávněné předkladatele záměrů a žádostí patří společenství vlastníků jednotek, bytová družstva, zástupci vlastníků jednotek, územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí a členové zakladatelských subjektů, jež se zavázali k založení energetického společenství. Řadí se sem také právnické osoby, které ale musí splňovat definici podle právních předpisů EU. Těmi jsou energetická společenství (požadavky na členství mají neomezené) společně se společenstvími pro obnovitelné zdroje (členství v nich je omezeno pouze na fyzické osoby, malé a střední podniky, ÚSC, jejich svazky a příspěvkové organizace).

Jedná se o dvoukolovou soutěžní výzvu. Oprávnění předkladatelé budou mít možnost v prvním kole své záměry či žádosti podávat od 1. prosince 2023 (10:00) do 31. ledna 2024 (15:00).

Do druhého kola postoupí 40 projektů, přičemž šance projektu na postup do druhého kola se bude odvíjet od jeho bodového ohodnocení v závislosti na různých kritériích.

Akční plán rozvoje elektroenergetických soustav

Komisí představený program má vést k efektivnějšímu provozu a rychlejšímu rozvoji a rozšiřování přenosových a distribučních soustav. To je mimo jiné předpokladem úspěšného přechodu na nízkouhlíkovou energetiku. Komise svým plánem reaguje také na očekávané navýšení spotřeby elektřiny; ta se má do roku 2030 má zvýšit o 60 %.

Rozvoj elektroenergetických sítí si dle Komise vyžádá investice převyšující 580 miliard euro. V akčním plánu Komise identifikuje a 166 nových projektů společného zájmu, které budou moci žádat o financování ze strany EU.

Vývoj budoucí evropské legislativy

Novelou nařízení REMIT má dojít ke zlepšení dohledu nad evropským velkoobchodním trhem s energiemi. Národní regulační orgány a agentura pro spolupráci energetických regulátorů (tzv. ACER) mají získat větší pravomoci k zefektivnění boje proti manipulacím s trhem. Pravidla mají nově dopadat i na obchodníky mimo EU a ACER má získat více vyšetřovacích pravomocí.

Závěrem listopadu 2023 byl rovněž oznámen posun v jednáních o novém plynárenském balíčku, který má nově upravit pravidla trhu s vodíkem a zemním plynem. Balíček by měl obsahovat nařízení určující strukturu trhu a směrnici, která stanoví pravidla pro investice. V souvislosti s postupným omezováním trhu se zemním plynem se má posílit ochrana spotřebitelů při přechodu od fosilních zdrojů.

Nález Ústavního soudu ohledně výše výkupních cen a zeleného bonusu

Ústavní soud se ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 23/22 ze dne 8. listopadu 2023 vyjádřil k otázce výkupních cen elektřiny stanovených v cenovém rozhodnutí Energetického regulačního úřadu.

Navrhovatelka (skupina senátorů) se domáhala zrušení článku cenového rozhodnutí, kterým ERÚ určil výši výkupních cen elektřiny a výši zeleného bonusu. Tvrdila (ve zkratce), že stanovené výše nezaručují návratnosti investic provozovatelů FVE.

Ústavní soud návrh zamítl, přičemž své rozhodnutí odůvodnil tím, že není oprávněn posuzovat správnost matematických výpočtů a v souvislosti s tím i návratnost investičních nákladů. Zrušit cenové rozhodnutí jako takové či jeho článek by Ústavní soud byl oprávněn jen v případě, kdy by ERÚ překročil svoji pravomoc v rámci přijímání cenového rozhodnutí.

Přestože ÚS uvedl, že snížení výnosového procenta o desítky procent nemusí nutně znamenat porušení ústavně zaručených práv, zdůraznil nezbytnost spravedlivého nastavení cenové regulace do budoucna. Poukázal mj. na to, že ERÚ při koncipování cenových rozhodnutí pro další období (pro roky 2025 a zejména 2026, kdy „doběhne“ 15letá doba návratnosti) stanovil u dotčených FVE výši výkupní ceny a zeleného bonusu takovým způsobem, že bude v souladu se zákonnými pravidly zajištěna nejpozději 15. rok (včetně) návratnost investice, a posléze v období plánované dvacetileté životnosti FVE také přiměřený zisk.

za Advokátní kancelář KF Legal

Mgr. et Mgr. Jan Kořán

Mgr. et Mgr. Tomáš Martinec

Mgr. Daniel Hladílek

ak@kflegal.cz

Ačkoliv přípravě tohoto legislativního přehledu věnujeme maximální úsilí, je nutné mít na zřeteli, že se i s ohledem na jeho rozsah a jeho informativní charakter nejedná o přehled úplný a vyčerpávající a Advokátní kancelář KF Legal, s.r.o. („KFL“) nenese odpovědnost za jeho úplnost a přesnost. Předmětný přehled nepředstavuje právní službu poskytovanou podle zákona o advokacii (č. 85/1996 Sb.) ani odbornou informaci nebo radu poskytovanou ze strany KFL podle § 2950 občanského zákoníku. Pokud máte k obsahu přehledu připomínky nebo jste v něm našli nepřesnosti či chybu, budeme rádi, pokud se na nás obrátíte.